



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19114/2022
28.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Весне Мاستиловић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Краљеву, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 428/2021 од 09.06.2022. године, у седници одржаној 28.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 428/2021 од 09.06.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 428/2021 од 09.06.2022. године тако што се одбија, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 424/19 од 29.11.2020. године и **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 18.000,00 динара, у року од осам дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 424/19 од 29.11.2020. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку који се води пред Основним судом у Чачку у предмету И 322/12 исплати потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу Основног суда у Чачку И 322/12 од 29.05.2012. године, опредељено за период од јануара 2004. године до јуна 2008. године у месечним износима са законском затезном каматом од доспелости па до исплате, износ од 93.803,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 28.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 428/2021 од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде

имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 322/12 исплати потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу и то неисплаћену разлику у заради за период од јануара 2004. године до јуна 2008. године у месечним износима по решењу о извршењу И 322/12 од 29.05.2012. године са законском затезном каматом од доспелости до исплате и 93.830,00 динара и одређено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати 12.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе и одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку Р4-И 125/2019 од 19.04.2019. године усвојен је приговор тужиоца као извршног повериоца од 21.02.2019. године и утврђено да је подносиоцу приговора повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда И 322/12, те наложено поступајућем судији да предузме све неопходне мере како би се извршни поступак окончао у најкраћем могућем року.

Извршни поступак у предмету Основног суда у Чачку И 322/12 покренут је 22.02.2012. године предлогом тужиоца као извршног повериоца против извршног дужника у реструктурирању ради намирења новчаног потраживања, разлике између исплаћене и припадајуће зараде и трошкова парничног поступка, на основу извршне исправе, правноснажне пресуде Општинског суда у Чачку П1 1182/2003 од 17.11.2008. године. Предлог је усвојен решењем о извршењу И 322/12 од 29.05.2012. године, након што је донето решење о исправци извршне пресуде. Као извршни дужници означени су АД „Фабрика резног алата“ у реструктурирању Чачак, ФРА „Алат за обраду рупе“ д.о.о у реструктурирању Чачак, ФРА „Алати и прибори“ д.о.о у реструктурирању Чачак, ФРА „Спиралне бургије“ д.о.о у реструктурирању Чачак, ФРА „Алат за спољни навој“ д.о.о у реструктурирању Чачак, ФРА „Алат за унутрашњи развој“ д.о.о у реструктурирању Чачак, ФРА „Производња машина“ д.о.о. у реструктурирању Чачак и ФРА „Термичка обрада“ д.о.о. у реструктурирању Чачак. АД „Фабрика резног алата“ је био оснивач и власник 100% оснивачког капитала осталих извршних дужника, који су солидарно одговарали за обавезе према тужиоцу. Решењем од 03.05.2018. године, које је постало правноснажно 22.05.2018. године, прекинут је поступак извршења јер су извршни дужници престали да постоје као правна лица, због статусне промене припајања у „ФРА“ а.д. Чачак. У

релевантном периоду, послодавац туженог је пословао као друштво са већинским друштвеним капиталом. Тужилац није ни делимично намирио своје потраживање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, уз закључак да тужилац трпи имовинску штету у висини неисплаћеног потраживања у извршном поступку у коме му је повређено право на суђење у разумном року, а што је утврђено правноснажном одлуком суда. По оцени првостепеног суда, постоји одговорност тужене, јер је претрпљена имовинска штета узрочнопоследично везана за повреду права на суђење у разумном року и нема подељене одговорности у смислу члана 192. Закона о облигационим односима, јер тужилац није допринео настанку штете.

Другостепни суд је преиначио првостепену пресуду и одлучио одбијањем тужбеног захтева применом члана 31. Закона о повреди права на суђење у разумном року и члана 172. Закона о облигационим односима уз закључак да накнада имовинске штете проистекла из повреде права на суђење у разумном року није вид сатисфакције за ненамирено потраживање, већ накнада стварно претрпљене материјалне штете а која у овом поступку није доказана у смислу члана 231 ЗПП, као што није доказано ни да је предметна штета у узрочнопоследичној вези са повредом права на суђење у разумном року, будући да није утврђено да је искључиви разлог немогућности наплате пограђивања тужиоца неадекватно поступање суда. По оцени другостепеног суда, у таквој ситуацији одговорност тужене због дужине трајања предметног извршног поступка не подразумева по аутоматизму и одговорност тужене за дуг извршног дужника према извршном повериоцу, нити ту штету може представљати износ потраживања извршног повериоца према извршном дужнику у извршном поступку.

По оцени Врховног суда, другостепена пресуда заснована је на погрешној примени материјалног права.

Чланом 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање из радног односа према послодавцу – „Фабрика резних алата“ у извршном поступку у ком је решење о извршењу на предлог тужиоца донето 29.05.2012. године. У релевантном периоду извршни дужник, послодавац тужиоца је пословао са већинским уделом друштвеног капитала. С обзиром да је утврђена повреда права на суђење у разумном року, то постоји објективна одговорност тужене за

имовинску штету коју тужилац трпи у висини ненаплаћених потраживања из извршног поступка (главни дуг и трошкови поступка) и трошкова извршног поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, према опредељеном захтеву припадају трошкови ревизијског поступка и то за састав ревизије 18.000,00 динара према важећој Адвокатској тарифи у време предузимања те парничне радње тарифи („Службени гласник РС“ бр. 37/21 од 14.04.2021. године), због чега је одлучено као у ставу трћем изреке.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић